

Verkiezings- programma

Rotterdam BIJ1

Rondkomen
zonder zorgen.
STEM BIJ1

Beste Rotterdammer,

Sommige steden kies je niet. Die kiezen jou. Rotterdam deed dat bij mij, vijftien jaar geleden, toen ik hier met mijn gezin vanuit Australië aankwam. Sindsdien is deze stad mijn thuis. Ik hou van deze stad, van de ruwheid van de dagen en al helemaal die van de avonden. De stad van mensen die elkaar dragen, ook als het systeem dat niet doet. Want helaas laat deze stad ook zien hoe de illusie, het eindeloze project, van de vrije markt die alle problemen zou oplossen, definitief faalt. We zien en ervaren hoe steeds meer mensen moeten vechten voor steeds minder zekerheid.

In deze stad komen macht, invloed en geld steeds meer terecht bij grote bedrijven en bij mensen die al meer dan genoeg hebben. Tegelijkertijd wordt het leven voor steeds meer Rotterdammers onbetaalbaar. En daarboven zweeft een politiek die losstaat van de stad en weigert te luisteren. Een politiek die wordt beoordeeld op hoe wordt omgegaan met de meest kwetsbare mensen en die op dat punt steeds opnieuw tekortschiet.

De zoveelste woontoren wordt omhoog getrokken en meteen gepresenteerd als “goed nieuws” voor de wijk. Maar wij weten wat die glimmende toren echt is: een symbool. Een boodschap, in beton en glas. In al zijn hoogte zegt hij tegen de rest van ons: jij bent hier niet meer welkom. Dit is niet langer jouw wijk.

De gentrificatie van Rotterdam gaat in een steeds hoger tempo. Mensen die na de oorlog de wijken hebben opgebouwd, de stad hebben gevormd en cultuur en verhalen hebben gedragen, dreigen nu te worden vergeten. Dat mogen we niet laten gebeuren.

Racisme zit diep in dit systeem. In de politie. In de woningmarkt. Op straat, elke dag zichtbaarder. Voor mensen van kleur is dat geen theorie, maar realiteit. En er zijn politieke partijen die dat niet bestrijden, maar aanwakkeren. Die mensen tegen elkaar opzetten en vervolgens doen alsof wij het probleem zijn. Terwijl dezelfde machten die ons hebben gekoloniseerd, die oorlogen hebben gevoerd in onze landen, die ons uit onze thuislanden hebben verdreven, nu denken dat ze ons mogen vertellen dat wij hier niet welkom zijn. Wij zijn hier. Wij bouwen deze stad. En wij gaan nergens heen.

En juist daarom kan ik niet meedoen aan het sprookje dat Rotterdam “voor iedereen” is.

Ons partijprogramma is dan ook niet geordend op basis van wat het belangrijkste is. Het is juist de samenhang van de programmaonderdelen die van belang is. Verschillende vormen van uitsluiting en uitbuiting zijn namelijk nauw met elkaar verbonden.

Langetermijnoplossingen zijn dat ook. Zo bestaat er geen economische rechtvaardigheid zonder een antikapitalistische aanpak, geen klimaatrechtvaardigheid zonder dekolonisatie en geen LHBTQIA+-acceptatie zonder waakzaam te zijn voor moslimdiscriminatie.

Wat hier gebeurt, staat niet los van wat er in Palestina, Congo, Sudan of elders gebeurt. Dezelfde systemen die hier mensen uit hun huizen drukken, profiteren wereldwijd van uitbuiting en geweld. Daarom staan wij niet alleen op voor rechtvaardigheid in Rotterdam, maar ook daarbuiten. Solidariteit stopt niet bij de stadsgrens. Onze haven is direct medeplichtig in oorlogsmisdaden door het doorvoeren van wapenonderdelen.

Waar een wil is, is een weg. Dit zijn politieke keuzes. Ze worden verpakt in moeilijke beleidstaal, jargon en politieke taal, zodat alles ingewikkeld lijkt. Maar laat je nooit wijsmaken dat er geen geld is.

Dat is niet waar. Er is geld voor dure woontorens. Voor prestigeprojecten zoals Boijmans Van Beuningen. Voor het beschermen van grote vervuilende bedrijven in de haven, die gewoon hun gang mogen gaan.

Ik zie het als mijn taak, en als de taak van BIJ1, om een doorgeefluik te zijn voor alle kritische stemmen in de wijken. Voor bewoners, werkenden, jongeren, activisten, mantelzorgers en huurders die al jaren weten wat er misgaat, maar te weinig worden gehoord. Onze taak is om hun strijd luid en duidelijk de raadzaal in te dragen. Zodat macht niet langer comfortabel is en onrecht niet langer wordt genegeerd. Zodat duidelijk wordt: wij buigen niet.

Tikhoe Isaack

Lijsttrekker Rotterdam BIJ1

Inhoud.

INLEIDING	5
A EERLIJK DELEN IN REGIO ROTTERDAM	6
A1. Wonen: van handel naar volkshuisvesting	7
A2. Iedereen altijd een dak boven hun hoofd	9
A3. Armoede stopt nu!	11
A4. Gratis ov: vrij bewegen is een basisrecht	13
A5. Rondkomen en werk	15
A6. Sekswerk: een arbeidskeuze	16
B GELIJKE RECHTEN IN REGIO ROTTERDAM	18
B1. Dekoloniseren en antiracisme	20
B2. LHBTQIA+ rechten	22
B3. Toegankelijke regio Rotterdam	24
B4. Vrij migreren	26
B5. Democratie: een vrij volk	29
B6. Ook internationaal is regio Rotterdam solidair	30
C EEN VEILIGE, ZORGZAME EN GEZONDE REGIO ROTTERDAM	32
C1. Veilige straten, buurten en gemeenschappen	34
C2. Zorg is een basisrecht	36
C3. Voorzorg en gezondheid in elke wijk	37
C4. Maatschappelijke hulp (Wmo) en mantelzorg in publieke handen	38
C5. Jongeren en jeugdzorg: iedereen een goede jeugd	39
C6. Alle ouderen een goed leven	40

D	CULTUURREGIO ROTTERDAM: ONDERWIJS, CULTUUR, MEDIA EN SPORT	41
	D1. Eerlijk naar school: een leven lang leren voor iedereen	43
	D2. Cultuur van regio Rotterdam	45
	D3. Media: kennis is de macht van het volk	47
	D4. Recht op sport en bewegen	48
E	EEN SCHONE EN GROENE REGIO ROTTERDAM: KLIMAAT EN ONTGROEI	50
	E1. Klimaatrechten van burgers en de natuur	52
	E2. Een gezonde, eerlijke en klimaatneutrale haven	54
	E3. Veel meer groen in elke wijk	57
	E4. Ruim, rustig en veilig verkeer	58
	E5. Rechten van dieren	61
	E6. Schone en hernieuwbare energie	62

Inleiding

Regio Rotterdam is rijk. Er is meer dan genoeg voor iedereen. Toch leven te veel mensen in onzekerheid. Huren zijn te hoog, werk is onzeker en armoede wordt genormaliseerd. Dat is geen toeval. Dit is het gevolg van politieke keuzes die winst boven mensen zetten. Onze basisbehoeften zijn verworden tot handelswaar. Wonen, zorg, energie en vervoer leveren geld op voor enkelen, terwijl de rekening bij de rest wordt neergelegd.

Wij kiezen voor radicaal eerlijk delen. Een huis is een recht, geen verdienmodel. Niemand hoort dakloos te zijn in een regio met zoveel leegstand en rijkdom. Armoede is geen persoonlijk falen, maar het resultaat van beleid dat mensen straft in plaats van ondersteunt. Vrij kunnen bewegen door de stad mag niet afhangen van inkomen, status of papieren.

In dit hoofdstuk breken we met het idee dat ongelijkheid onvermijdelijk is. We pakken woekerwinsten aan, beschermen mensen tegen uitbuiting en zorgen dat iedereen kan rondkomen. Solidariteit is geen slogan, maar een praktische keuze. Door te herverdelen bouwen we een regio waarin iedereen kan leven, niet alleen overleven.

#1. TIKHOE ISAACK

A. Eerlijk delen **in regio Rotterdam.**

A1.**Wonen: van handel naar volkshuisvesting**

1. Leegstand pakken we keihard aan. De gemeente ontwikkelt een actueel en openbaar leegstandsregister. Hierin staat de dagteller, eigenaar en het adres. Hierbij kijken we niet alleen naar inschrijvingen voor elk adres, maar ook naar gebruik van water en elektriciteit.
2. We richten een bouwbedrijf van de gemeente op die inzet op volkshuisvesting voor alle Rotterdammers.
3. Huisjesmelkers kunnen niet langer hun zakken vullen over de ruggen van kwetsbare huurders. Wonen is een recht: geen markt waar beleggers rijk van kunnen worden. Daarom onteigenen we de vastgoedmaffia en particuliere huisjesmelkers.
4. We stoppen het kraakverbod en zetten geen capaciteit in voor de handhaving hiervan.
5. Visies en wetten en regels van wonen bepaalt de gemeente samen met de wijk. Renoveren met behoud van woningen door bewoners is de standaard. Bij noodzakelijke nieuwbouw hebben bewoners altijd recht op terugkeer..
6. De gemeente geeft burgers prioriteit aan huisvesting op basis van urgentie. Niet op hoe lang mensen ingeschreven staan.
7. De inkomensgrens voor sociale huur maken we hoger. En minstens 70% van alle nieuwe woningen wordt sociale huur. In wijken waar veel woningen in het dure segment vallen, zullen we extra sociale huurwoningen maken.
8. Er komt een duidelijke definitie van sociale huur en onderzoek naar hoeveel sociale huurwoningen er daadwerkelijk in onze stad zijn..
9. Rotterdam stopt volledig met de discriminerende Rotterdamwet. Wonen is een recht, en mensen met een laag inkomen worden nooit uitgesloten van de voor hen meer betaalbare wijken.
10. We voorkomen tijdelijke huurcontracten en zetten niet in op flexwoningen. Omdat deze woononzekerheid vergroten en mensen dwingen steeds te verhuizen. In plaats daarvan focussen we op langdurige en stabiele huisvesting.

- 11.** De woonplicht breiden we uit naar alle wijken van Rotterdam, zodat beleggers geen huizen meer mogen opkopen voor commerciële verhuur of leegstand.
- 12.** Wooncorporaties stoppen met woningen in de vrije sector aanbieden. Hiervoor gebruiken ze nu vaak gezinswoningen, waar juist een schreeuwend tekort aan is. Ook moeten zij stoppen met de verkoop van woningen
- 13.** De gemeente transformeert leegstaande overheidsgebouwen tot kwalitatieve, milieuvriendelijke appartementen. Voor elke casus kijkt de gemeente of renovatie of ombouwing mogelijk is. In de opgeleverde woningen krijgen jongeren en dakloze mensen prioriteit.
- 14.** Rotterdam handhaaft de Wet goed verhuurderschap streng. We maken het klachtenloket toegankelijk voor huurders en derden en openbaar. En we informeren huurders goed over hun rechten en hoe zij misstanden kunnen melden. Verder voeren we een verhuurvergunning met kwalificatie-eisen in om huurders te beschermen.
- 15.** De gemeente versterkt de effectieve en onafhankelijke ondersteuning voor huurders. Onder andere door initiatieven zoals de Regelrechter uit te breiden. Die biedt huurder snel een rechtsgeldige uitspraak en helpt praktische oplossingen te vinden door het gesprek aan te gaan. Ook versterken we huurdersnetwerken en bewonersorganisaties door hen middelen, ondersteuning en ruimte te bieden.
- 16.** De gemeente stopt met de verkoop van grond aan derden. Daarnaast maken we zo veel mogelijk gebruik van onteigeningswetgeving. Om hiermee zeggenschap te verplaatsen naar de overheid, en uiteindelijk naar de burger..
- 17.** Rotterdam stopt met de commerciële uitverkoop van bezit van de gemeente. Alle voorgenomen verkopen kondigen we openbaar en transparant online aan. Waarbij maatschappelijke initiatieven prioriteit krijgen om een bod te doen.

A2.**Iedereen altijd een dak boven hun hoofd**

1. De gemeente maakt een regionaal plan tegen dakloosheid. Gedragen door de wethouder Wonen en de wethouder Zorg. Huisvesting en zorg pakken we hierbij integraal aan.
2. De ETHOS Light-definitie van dakloosheid nemen we op in de Rotterdamse urgentieverordening en in de uitvoering van het verdeelsysteem van woonruimten. De urgentieverordening bepaalt wie voorrang kan krijgen op een woning. Door deze bredere definitie te gebruiken, erkennen we een bredere groep dak- en thuisloze mensen. Zoals jongeren in woononzekerheid, bankslapers en mensen in de opvang.
3. We schrappen de zelfredzaamheidscriteria bij toegang tot opvang, begeleiding en huisvesting. Niemand wordt geweigerd omdat ze ‘te zelfredzaam’ zouden zijn.
4. Opvangschepen voor vluchtelingen sluiten we direct. In plaats daarvan maakt de gemeente volwaardige huisvesting mogelijk op de lange termijn. Zoals goed verbouwde kantoorgebouwen. Daarbij is leidend dat zo min mogelijk mensen op een locatie verblijven en er ruimte is voor gezinnen.
5. Rotterdam beschermt ongedocumenteerde onderhuurders die geen officieel inkomen kunnen aantonen. Dit doen we door woningcorporaties te verplichten een redelijke overgangstermijn te bieden wanneer de hoofdhuurder vertrekt of wordt uitgezet. Minstens 3 maanden. Ook stoppen we met directe huisuitzetting bij betalingsachterstanden.
6. Dak- en thuisloze mensen zijn niet langer afhankelijk van een zorgarrangement om een woning te houden. En iedereen die ondersteuning nodig heeft, houdt de zorg. Ook bij verhuizing.
7. We verzorgen opvang vanuit het ‘Smart Shelter’-perspectief. De nachtopvang is vaak de eerste plek waar dak- en thuisloze mensen in beeld komen. Van daaruit helpen we elk persoon op maat. We doen wat nodig is, wat het ook is: verslavings- of psychiatrische zorg, hulp bij werk vinden, opgebouwde rechten bepalen, begeleiding bij terugkeer naar huis, of contact met reclassering of justitie.

8. We zetten dit in vanuit ‘Housing First’: mensen krijgen zonder voorwaarden vooraf een woning en daarnaast intensieve, integrale ondersteuning bij hun verdere herstel. Hiervoor gebruiken we bijvoorbeeld verbouwde kantoorlocaties van de overheid.

9 Tot die tijd komt er dag- en nachtopvang voor alle dak- en thuisloze mensen. Zonder voorwaarden. We zetten sterk in op uitbreiding van opvangplekken.

10. Mensen die op straat willen blijven wonen, geven we genoeg ondersteuning met nachtopvang en straatdokters.

11. Er komen beschermde opvanglocaties voor dak- en thuisloze mensen uit kwetsbare groepen. Zoals LHBTQIA+-personen en ouders met kinderen. Zodat ook zij veilig terechtkunnen buiten de reguliere opvang.

A3.**Armoede stopt nu!**

1. We doen een armoede-impactcheck bij alle maatregelen van de gemeente. Zodat wetten en regels geen nieuwe armoede veroorzaken of bestaande ongelijkheid erger maken.
2. De gemeente neemt openstaande schulden van de slachtoffers van het toeslagenschandaal zonder voorwaarden over. Er is één vaste contactpersoon voor elk gezin. En de gezinnen hebben directe toegang tot juridische en maatschappelijke ondersteuning.
3. De gemeente neemt schulden vaker over en scheldt schulden sneller kwijt. We stoppen met boetes, verrekeningen en weekbudgetten.
4. We stoppen met de kostendelersnorm, die de uitkering verlaagt zodra meerdere volwassenen samenwonzen. Vaak wanneer inwonende kinderen 18 jaar worden, forceert dit gezinnen richting armoede.
5. Op alle basisscholen komen er gratis gezonde schoolmaaltijden. Er komt bij de gemeente een fonds voor laptops, boeken en leermiddelen. En voor ontwikkeling van talenten starten we op scholen programma's met partners uit de wijk.
6. De inkomensgrens voor armoederegelingen breiden we uit naar huishoudens met een maximaal inkomen van 150% modaal (het meest voorkomende inkomen). Dit gaat om bijzondere bijstand, kwijtschelding door de gemeente, kindregelingen en collectieve zorgverzekering.
7. De stigmatiserende Rotterdampas vervangen we door een vrij te besteden kindgebonden budget dat we op de rekening van ouders bijstorten. Dit is breder in te zetten dan de Rotterdampas. Verder beschermen we dit budget tegen beslagleggen en schuldsanering. Ook ongedocumenteerde mensen komen hiervoor in aanmerking.
8. We maken structureel geld beschikbaar voor voedselbanken, uitleenpunten en andere buurtinitiatieven. Hieronder vallen ook aanschuiftafels en wijkrestaurants. Ook ondersteunen we wijkinitiatieven en zelforganisaties die armoede op de lange termijn bestrijden. En geven we welzijns-, armoede- en buurtinitiatieven meerdere jaren financiële steun.

9. We focussen de aanpak van armoede op de wijken. We kijken met bewoners en organisaties voor elke wijk naar de vraagstukken en waar inzet nodig is. De wijktafels worden hier het centrale punt voor.

10. Er komt een centraal meldpunt waar inwoners laagdrempelig terechtkunnen voor hulp bij schulden. De gemeente biedt hulp op maat en maakt duidelijk welke regelingen kunnen helpen. Dit meldpunt werkt actief aan vroegsignalering van schulden.

#3. JELEESA LYNCH
Wijkraad: Pendrecht, Zuidwijk

A4.**Gratis OV: vrij bewegen is een basisrecht**

1. Openbaar vervoer (ov) wordt gratis binnen de gemeente Rotterdam. Het recht op vrij bewegen mag niet afhangen van inkomen, postcode, handicap, migratiestatus of bezit van een auto. Mobiel zijn is een basisrecht, geen luxe of product om winst mee te maken. De kosten van gratis ov betalen de vervuilers, grote bedrijven en het Rijk, niet de burgers. Tot die tijd wordt het mogelijk om te betalen met contant geld, zodat ook ongedocumenteerde mensen met het ov kunnen reizen.
2. Gratis ov blijft van hoge kwaliteit: betrouwbaar, frequent, toegankelijk, veilig, schoon en milieuvriendelijk.
3. Rotterdam wordt een regio waar lopen, fietsen, rolstoeltoegankelijkheid en openbaar vervoer centraal staan. De gevaarlijke en te veel ruimte innemende auto verliest de voorkeurspositie. Mobiliteit gaat de leefomgeving verbeteren.
4. Alle haltes en voertuigen van metrobedrijf RET en Waterbus worden volledig toegankelijk voor reizigers met een handicap, ouderen en mensen met kinderwagens. De gemeente grijpt direct in als zij toegankelijkheid niet naleven.
5. De gemeente investeert in veilige, schone en toegankelijke straten in alle wijken. Wijken die nu slechte verbindingen hebben krijgen voorrang. Hier maken we meer ov-lijnen en haltes. Vooral op Zuid, Delfshaven, Spaanse Polder, Nieuw-West en Hoek van Holland. Deze wijken krijgen dezelfde bereikbaarheid als het centrum en Kralingen.
6. De gemeente krijgt een bereikbaarheidsnorm: elke Rotterdammer moet binnen 10 minuten lopen toegang hebben tot goed ov. Wijken die deze norm niet halen zullen we dit direct uitbreiden.
7. Nieuwe woningbouwprojecten moeten voldoen aan de bereikbaarheidsnorm.
8. Rotterdam krijgt goed, betrouwbaar en veilig nacht-ov. De metro blijft elke dag 24 uur rijden. Met in de nacht minder frequente, maar stabiele vertrek- en aankomsttijden.
9. Ov-personeel krijgt gegarandeerd goede arbeidsvooraarden, vaste contracten, veilige roosters en bescherming tegen werkdruk en uitbuiting.

10. De zero-emissiezone voor vervoer voeren we eerlijk in. Bewoners en kleine ondernemers die nu het hardst geraakt worden door hoge kosten en beperkte alternatieven krijgen toegankelijke ondersteuning, financieel, praktisch en met maatwerk. Zo zorgen we dat de overstap naar schone mobiliteit geen nieuwe ongelijkheid creëert maar juist bijdraagt aan gezonde lucht en klimaatrechtvaardigheid voor iedereen.

11 Laadinfrastructuur blijft in publieke handen. Zoals laadpalen, laadstations en laadkabels. Ook netcongestie (te veel vraag naar stroom dan er beschikbaar is) lossen we op vanuit de overheid, niet vanuit bedrijven.

A5.**Rondkomen en werk**

1. De gemeente spreekt zich uit dat werkende mensen en ingehuurde partijen een minimumloon van € 19 per uur, een arbeidscontract, CAO-rechten en een pensioen moeten krijgen. Ook stagiairs.
2. Verplichte tegenprestatie bij de bijstand schaffen we af. Mensen die willen werken, krijgen werk. Ook mensen met een arbeidsbeperking. Met een minimumloon van € 19 per uur, een arbeidscontract, CAO-rechten en een pensioen. Vrijwilligerswerk blijft vrijwillig. En wachttijden voor het uitbetalen van bijstandsuitkering verkorten we.
3. Iedereen krijgt gratis kinderopvang. Zonder tegenprestatie of verplichting om te solliciteren.
4. De gemeente gaat vaste dienstverbanden aanmoedigen. Werknemers die via uitzend- of flexconstructies werken, moeten in dienst kunnen treden bij hun opdrachtgever. Uitzendbureaus mogen geen wachttijden of minimale uren meer eisen voordat iemand kan overstappen. De gemeente gaat hierin voorop en sluit zulke voorwaarden uit in alle eigen inkoop- en samenwerkingscontracten.
5. Rotterdam maakt toegang tot werk vanaf dag één mogelijk. Ook voor nieuwkomers en ongedocumenteerde mensen.
6. We pakken uitzendbureaus die arbeidsmigranten uitbuiten, bijdragen aan dakloosheid en andere vormen van mensenhandel keihard aan. Door onder andere meer actief lokaal toezicht, signalen en misstanden te verzamelen en samen met de Nederlandse Arbeidsinspectie te zorgen dat de bureaus niet gewoon kunnen doorgaan onder een nieuwe naam.

#5. MIKA BEAU DALDEROP

Wijkraad: Oud-Charlois, Wielewaal

A6.**Sekswerk: een arbeidskeuze**

1. De gemeente gaat sekswerk als ieder ander beroep behandelen.
2. Binnen de vergunde branche controleren we exploitanten op basisveiligheid, arbeidsomstandigheden en hygiëne. Geen extra controle-regimes voor individuele sekswerkers die werkzaam zijn voor een vergunde exploitant.
3. Er komen geen controles door de gemeente van individuele sekswerkers of hun woningen. Toezichthouders en politie nemen geen persoonlijke eigendommen in beslag zonder strafrechtelijke grond.
4. De vergunningsplicht voor zelfstandige sekswerkers schaffen we af. Thuissekswerk erkennen we als regulier beroep aan huis. Met dezelfde rechten als andere thuiswerkende beroepen. Ook de mogelijkheid om te adverteren. Samenwerken in tweetallen of kleine groepen zonder exploitant wordt legaal en veilig. Woon- en inschrijvingsregels passen we hierop aan.
5. De leeftijdsgrens voor het doen van sekswerk blijft 18 jaar. Sekswerkers tussen de 18 en 21 moeten toegang krijgen tot vergunde werkplekken.
6. We zetten in op meertalige en toegankelijke informatie vanuit de gemeente over arbeidsrechten van sekswerkers, samenwerken, hulp, opvang en juridische steun voor gedocumenteerde en ongedocumenteerde sekswerkers.
7. Vergunningen voor exploitanten versimpelen we en koppelen we aan het waarborgen van de rechten en veiligheid van sekswerkers. Controles richten we op exploitanten en hierbij komt een focus op arbeidsomstandigheden.
8. Sekswerkers behouden altijd volledige toegang tot arbeidsrechten: opting-in mag niet leiden tot uitsluiting van arbeidsinspectie. Sekswerkers die voor een vergunde exploitant werken moeten zelf kunnen kiezen of ze via de opting-in willen werken (een fiscale constructie waarbij je geen zelfstandige bent, maar je ook niet in loondienst werkt), als zelfstandige of in loondienst. De arbeidsinspectie moet in alle gevallen toezien op de arbeidsomstandigheden van de sekswerker.

9. De gemeente zet in op een goede relatie gebouwd op wederzijds vertrouwen met sekswerkers binnen de gemeentegrenzen. Ook komt er een onafhankelijk, laagdrempelig meldpunt met mandaat waar sekswerkers klachten over exploitanten kunnen melden.

10. Sekswerkers krijgen volledige inspraak bij wetten en regels over sekswerk, APV-wijzigingen (lokale regels van de gemeente), handhavingsaanpak en het vergunningstelsel. Hun veiligheid en ervaringen zijn leidend.

11. Sekswerkers worden nooit verplicht bijzondere persoonsgegevens te delen of zich te registreren. De gemeente voert de Wet regulering sekswerk of de Wet gemeentelijk toezicht niet uit wanneer het zelfstandig werkende sekswerkers betreft. Er komen geen controles door de gemeente van individuele sekswerkers of hun woningen. Door geen enkele organisatie. Toezichthouders en politie nemen geen persoonlijke eigendommen in beslag zonder strafrechtelijke grond.

12. De gemeente en samenwerkende partners gebruiken geen stigmatiserende communicatie.

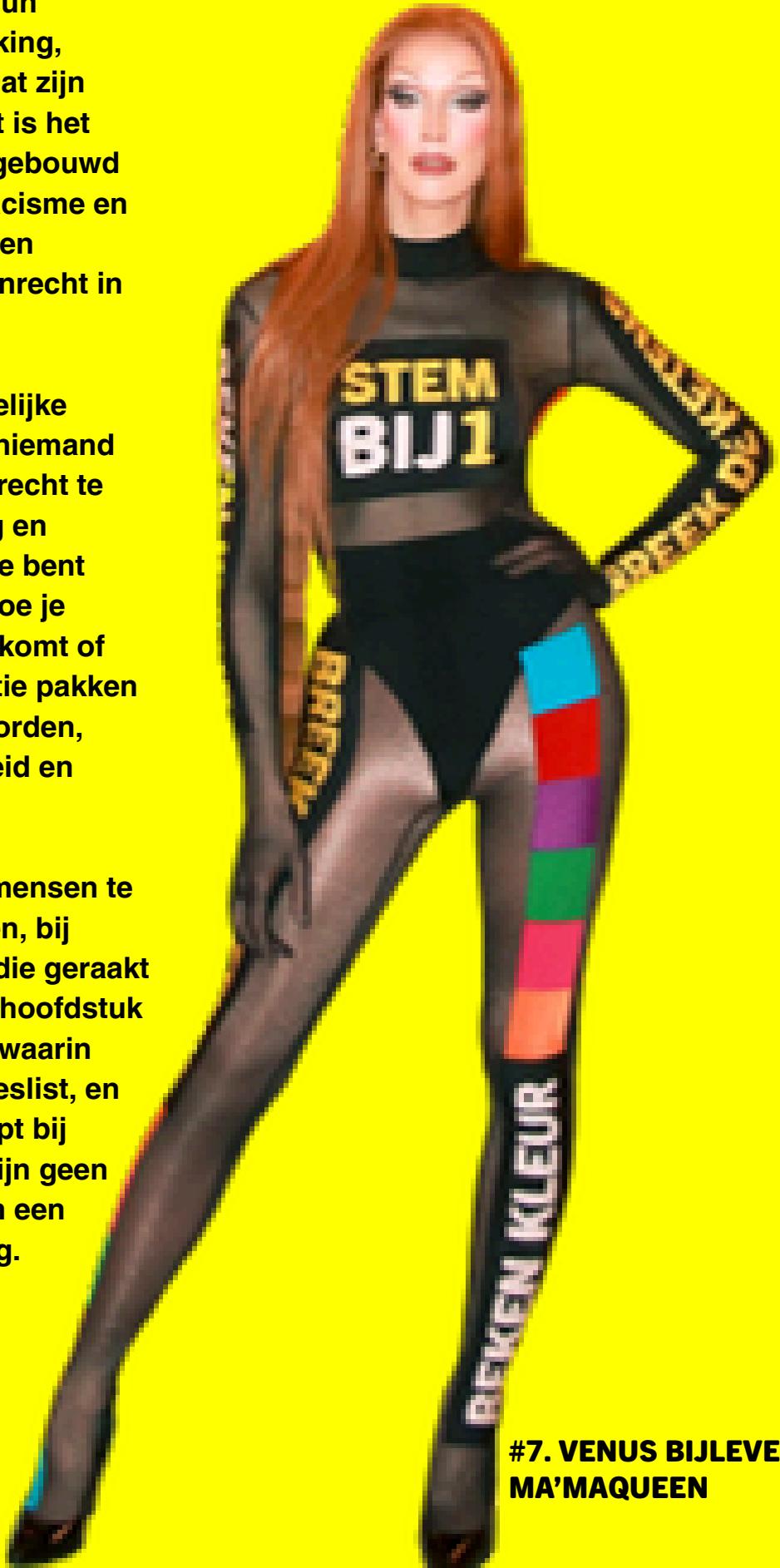
B. Gelijke rechten

in regio
Rotterdam

In regio Rotterdam is niet iedereen vrij. Mensen worden dagelijks uitgesloten, gecontroleerd of buiten gesloten vanwege hun huidskleur, gender, beperking, religie of verblijfsstatus. Dat zijn geen losse incidenten. Het is het gevolg van systemen die gebouwd zijn op koloniale macht, racisme en ongelijkheid. Deze systemen verdelen ons en houden onrecht in stand.

Wij kiezen voor radicaal gelijke rechten. Dat betekent dat niemand zich hoeft te bewijzen om recht te hebben op veiligheid, zorg en waardigheid. Vrij zijn wie je bent mag nooit afhangen van hoe je eruitziet, waar je vandaan komt of wie je liefhebt. Discriminatie pakken we niet alleen aan met woorden, maar met consequent beleid en handhaving.

Democratie hoort van de mensen te zijn. Macht hoort in buurten, bij bewoners en bij degenen die geraakt worden door beleid. In dit hoofdstuk bouwen we aan een regio waarin iedereen meetelt en mee beslist, en waarin solidariteit niet stopt bij grenzen. Gelijke rechten zijn geen gunst. Ze zijn de basis van een rechtvaardige samenleving.

#7. VENUS BIJLEVELD
MA'MAQUEEN

B1.

Dekoloniseren en antiracisme

- 1.** Wij onderschrijven het **Zwart Manifest** Dekoloniseren betekent dat we ons bevrijden van westerse overheersende macht en indoctrinatie. En dat we de identiteit en cultuur van oorspronkelijke volken, Zwarte mensen en mensen van kleur erkennen. In de politiek, in de economie en in onze hoofden. We gebruiken dit als kader voor onder andere structureel antiracisme-beleid in het onderwijs, de arbeidsmarkt, veiligheid en cultuur.
- 2.** We stellen een wethouder Dekoloniseren aan die discriminatie en koloniale machtsstructuren breekt in alle sectoren. Diensten van de gemeente, organisaties die subsidie krijgen en bedrijven waarmee de gemeente samenwerkt handhaven we herhaaldelijk op discriminatie. Overtredingen leiden tot onafhankelijk onderzoek en concrete sancties. Zoals ontslag of een stop op subsidies en samenwerking.
- 3.** Rotterdam gaat op grote schaal onderzoek doen naar hoe ons slavernijverleden en kolonialisme doorwerkt in het heden in onze regio. En komt hiervoor met herstelmaatregelen.

- 4.** Het Meldpunt Discriminatie wordt zichtbaarder, toegankelijk en laagdrempelig. Elke melding volgt de gemeente proactief op. Het meldpunt werkt vanuit het perspectief van de getroffenen, en zet door naar sancties, handhaving en herstel. Getroffen burgers krijgen passende ondersteuning.
- 5.** Onderzoek en wetten en regels van de gemeente zijn altijd transparant en gebaseerd op gelijkwaardige behandeling van alle religieuze groepen. De gemeente werkt niet mee aan geheime of stigmatiserende onderzoeken naar moskeeën of islamitische organisaties en weekendscholen.
- 6.** Racistische tradities zoals 'blackface' verbieden we in de openbare ruimte. Subsidiepartners van de gemeente zoals sportverenigingen en speeltuinen verplichten we contractueel tot antiracistische wetten en regels. Bij overtreding stopt de subsidie.

7. Koloniale straatnamen en standbeelden halen we weg uit de openbare ruimte. Een onafhankelijke commissie, met een beslissende rol voor de getroffen gemeenschappen, bepaalt welke straatnamen en standbeelden verdwijnen en welke antikoloniale helden en kunst ervoor terugkomen. De gemeente reserveert hiervoor structureel budget.

8. Musea, bibliotheken en scholen nemen structureel en integraal het koloniale en slavernijverleden op in hun programma's. Hierin staat het perspectief van Zwarte mensen en mensen van kleur centraal. In het nieuwe migratiemuseum FENIX komt een aparte afdeling gefocust op deze geschiedenis.

9. Er komt een laagdrempelig fonds voor dekoloniale kennis vanuit de gemeenschap. Bewoners kunnen projecten indienen. Nazaten van tot slaaf gemaakte mensen krijgen voorrang.

10. Keti Koti wordt een officiële feestdag. Met een breed stadsprogramma gericht op alle afstammelingen van het koloniale en slavernijverleden. Ambtenaren van de gemeente krijgen structureel vrij op 1 juli.

11. Op het Willemsplein komt een monument dat verwijst naar de Black Lives Matter (BLM)-demonstratie die daar was. Elk jaar op 3 juni is daar een herdenking van alle slachtoffers van politiegeweld.

12. Op 17 augustus vieren we de onafhankelijkheid van Indonesië. De gemeente organiseert de herdenking en educatie over het koloniale geweld dat Nederland heeft veroorzaakt in Indonesië én West-Papoea. isaties en weekendscholen.

13. De Molukse gemeenschap krijgt brede zeggenschap over het Molukse Monument in het Lloydkwartier. Het proces van dit monument hervatten en ondersteunen we actief.

14. De jaarlijkse Nakba-herdenking op 15 mei krijgt officiële erkenning door de gemeente en subsidie. Er komt ruimte en zichtbaarheid voor de strijd van het Palestijnse volk.

B2.**LHBTQIA+ rechten**

1. We ondersteunen initiatieven uit LHBTQIA+ gemeenschappen met financiële middelen en locaties. Vooral queer gemeenschappen van kleur. Er moet voor iedereen een veilige(re) ruimte zijn in Rotterdam.
2. We zetten extra in op activiteiten die kennis en acceptatie van LHBTQIA+ mensen in de stad bevorderen.
3. Binnen het onderwijs versterken we educatieve programma's die gender en oriëntatie als spectrums erkennen. We geven extra aandacht aan de natuurlijke veelzijdigheid van intersekse-ervaringen, om het hokjesdenken van 'man of vrouw' te doorbreken. Gelijke rechten en zelfbeschikking staan centraal, niet het idee dat iemand 'uit de kast moet komen'.
4. De organisatie van Rotterdam Pride wordt een afspiegeling van de gemeenschap, met ruimte voor sleutelpersonen uit de LHBTQIA+-gemeenschap. De politie krijgt geen podium.
5. Pride gaat terug naar de basis: Pride is een protest, geen commercieel feest. De stem van sterk gemarginaliseerde groepen, zoals trans en lesbische vrouwen van kleur wordt hier leidend.
6. De gemeente maakt extra administratieve velden aan voor roepnaam en aanhef, die burgers op elk moment zelf kunnen wijzigen. De velden zijn niet gekoppeld aan BRP-gegevens en de zelfgekozen gegevens zijn leidend in alle communicatie van de gemeente. Ook wordt gewerkt aan gender-inclusieve wetten en regels en informatiemateriaal.
7. Openbare en publieke locaties bieden naast gender-gescheiden toiletten en kleedhokjes ook gender-inclusieve varianten. Alle toiletten bevatten gratis menstruatieproducten en verschoontafels.
8. De gemeente versterkt Internationale Transgender Gedenkdag op 20 november, waarop we alle transgender personen herdenken die zijn vermoord. Daarbij wordt aandacht besteed aan transhaat, (seksueel) geweld en uitsluiting.

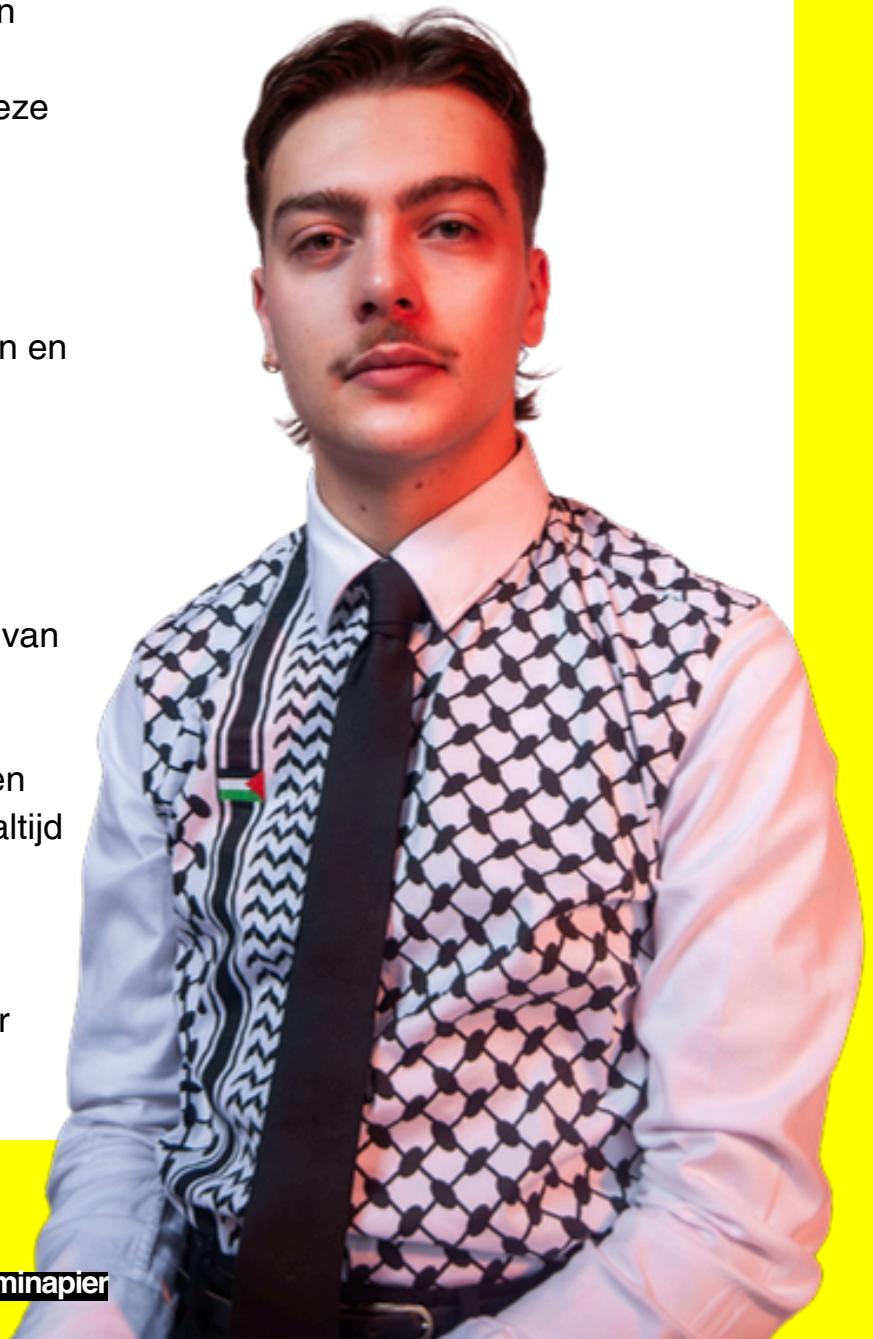
9. De gemeente zorgt voor een veilige plek voor de meest gemarginaliseerde LHBTIQIA+'ers. Zoals nieuwkomers, ongedocumenteerde personen en dakloze mensen. We reserveren een vast aantal slaapplaatsen voor dakloze queer personen en stellen een aparte locatie beschikbaar voor queer nieuwkomers. Hier zijn zij veilig en ontvangen zij extra zorg en ondersteuning. Het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA) kan nieuwkomers doorverwijzen naar deze opvang.

10. Rotterdam krijgt een Regenbooghuis waar mensen terechtkunnen voor informatie, steun en toegang tot hulpverlening..

11. Gendercompetenties binnen diensten van de gemeente en samenwerkende partners worden vergroot met behulp van trainingen van ervaringsdeskundigen..

12. Wetten en regels, informatie en uitvoering ontwikkelt de gemeente altijd in directe samenwerking met de gemeenschap. Trans personen, intersekse personen, non-binaire mensen en queer mensen van kleur worden standaard meegenomen.

13. De Gemeente Rotterdam tekent de Nederlandse Intersekse Verklaring.

B3.

Toegankelijke regio Rotterdam

1. Rotterdammers worden nooit uitgesloten door taal. Wie de Nederlandse taal niet beheerst, krijgt recht op een tolk bij contact met de gemeente. Beleid en informatie worden meertalig aangeboden. En alle communicatie van de gemeente wordt verplicht op B1 taalniveau geschreven, volgens toegankelijkheidsrichtlijnen en actief daarop gecontroleerd.
2. We gaan alle beslissingen, en wetten en regels van de gemeente toetsen aan het VN-verdrag Handicap. Ook toegankelijke verkiezingen zijn hier onderdeel van.
3. Rotterdam brengt alle websites en apps volledig in lijn met Besluit digitale toegankelijkheid (BDTO). Er komen harde deadlines, centrale aansturing en handhaving. Mensen met een (on)zichtbare handicap testen standaard alle digitale diensten.
4. De gemeente richt een commissie op van mensen met een (on)zichtbare handicap. De commissie wordt structureel betrokken bij het maken en uitvoeren van wetten en regels van de gemeente rond toegankelijkheid. Hierbij is extra aandacht voor mensen die meerdere vormen van uitsluiting ervaren, bv. gehandicapte mensen van kleur.
5. In samenwerking met de commissie wordt een scherp normenkader opgesteld voor publieke en openbare ruimten en nieuwbouw. Hierbij wordt ook uitgankelijkheid meegenomen.
6. Alle openbare en publieke locaties, waaronder schoolgebouwen, worden als geheel toegankelijk gemaakt. Ook nieuwe wijken worden getest op toegankelijkheid. Dit wordt uitgevoerd binnen een concrete termijn, met publieke verantwoording.
7. Wijken die structureel verwaarloosd zijn, zoals Vreewijk en Bloemhof, krijgen prioriteit in het toegankelijk maken van de openbare ruimte en sociale huurwoningen.
8. Bij het verlenen van vergunningen voor evenementen en bouwprojecten wordt toegankelijkheid als eis opgenomen.
9. Elke wijk wordt ieder jaar 2 keer geïnspecteerd op toegankelijkheid. De gesignaleerde problemen worden opgevolgd.
10. Het ov wordt toegankelijk. Ook alle haltes, stations en perrons worden onder de loep genomen.

- 11.** Er zijn voldoende openbare, toegankelijke toiletten in de stad.
- 12.** De gemeente zal in taalgebruik en aanduiding van bijvoorbeeld toiletten en kleedkamers gebruikmaken van het woord 'handicap' of 'toegankelijk'. De woorden 'minder valide' en 'invalid' verdwijnen uit stukken en aanduidingen van de gemeente.
- 13.** De gemeente neemt sociale toegankelijkheid op in contracten met welzijnsorganisaties en andere aanbieders van sociale activiteiten.
- 14.** We vergroten subsidie voor initiatieven vanuit zelforganisatie. Verder komt er een Lokale Inclusie Agenda met structureel budget.
- 15** In elke wijk komt een huiskamer als laagdrempelige ontmoetingsplek, met ondersteuning bij regelingen en directe doorverwijzing naar hulpdiensten. Men kan hier ook vragen stellen over zorg, welzijn, administratie, digitale ondersteuning, wonen en financiën. De huiskamers werken samen met welzijnsorganisaties en grassroots hulpcollectieven.

- 16.** We stoppen met de verkoop van maatschappelijk vastgoed van de gemeente. Locaties die essentieel zijn voor ontmoetingsplekken, inloopgroepen of dagactiviteiten blijven behouden voor de wijk.

B4.

Vrij migreren

1. Nieuwkomers zijn welkom in Rotterdam. We zetten ons in om noodopvang en langdurig wonen te realiseren. Rotterdam wordt een ‘sanctuary city’ die zich actief verzet tegen de criminaliseringwet en het illegaliseren van mensen, en introduceert stadspaspoorten voor ongedocumenteerde mensen. Zo hebben zij dezelfde rechten en mogelijkheden als iedere Rotterdamer.
2. De gemeente betaalt een gespecialiseerd juridisch team dat ongedocumenteerde mensen ondersteunt bij procedures, bescherming en mogelijkheden tot legalisering.
3. Wij verwelkomen mensen die moeten inburgeren en bieden ruimhartige ondersteuning aan bij dit proces. Mensen die bezig zijn met de inburgering worden door de gemeente behandeld als elke andere Rotterdamer, niet pas als zij klaar zijn met het inburgeringsproces.
4. De gemeente zet zich actief in voor sluiting van het Detentiecentrum Rotterdam (DR) en weigert alle vormen van medeplichtigheid. Dit geldt ook voor de Rotterdamse politie die vaak verantwoordelijk is voor de arrestaties en het vervoeren van de ongedocumenteerde mensen. Ook komt onafhankelijk onderzoek naar de onmenselijke behandeling in deze vreemdelingendetentie.
5. Rotterdam weigert mee te werken aan het uitzetten van kinderen.
6. De gemeente spreekt met de Rotterdamse politie af dat zij geen extra identiteitscontroles uitvoert en geen vreemdelinggerelateerde arrestaties doet op straat of op opvanglocaties. Identiteitscontrole wordt nooit gebruikt om ongedocumenteerde Rotterdammers op te sporen.
7. De diensten en samenwerkende partners van de gemeente waarborgen dat ongedocumenteerde mensen veilig gebruik kunnen maken van voorzieningen, zonder risico dat informatie wordt gedeeld met instanties die tot uitzetting kunnen leiden. Dit geldt ook bij burgerzaken, zoals huwelijken en geboortes. Dit bestaand beschermmiddel dat bij scholen en de politie al geldt, wordt actief toegepast door kennisdeling en duidelijke richtlijnen.

8. Bij inzet van de inspectie wordt geen informatie gedeeld met de politie. Zo voorkomen we dat vreemdelingenrechtelijke bevoegdheden worden toegepast.

9. We richten het welkom van nieuwkomers in volgens de 'Nieuw Thuis'-methode. Hierin krijgen nieuwkomers woonruimte en worden intensief op maat begeleid voor een zachte(re) landing in Nederland.

10. We bieden trajecten aan om nieuwkomers actief te ondersteunen bij het verwerken van trauma en mentale inspanning om in een nieuwe samenleving jezelf en gezin terug te vinden.

11. De gemeente garandeert de kwaliteit van gratis taaltrajecten met voldoende begeleiding en steun voor iedereen die dat nodig heeft. Ook maken we laagdrempelige taalontwikkeling via taalcafé's en andere bewonersinitiatieven mogelijk.

12. Opvang- en begeleidingsprojecten die voortkomen uit de migranten- en gemeenschappen van nieuwkomers, komen in aanmerking voor subsidie vanuit de gemeente Rotterdam.

13. Ongedocumenteerde mensen hebben recht op zorg en opvang. De gemeente Rotterdam maakt dit mogelijk en zorgt dat huisartsenpraktijken, ziekenhuizen en zorgorganisaties dit erkennen. Daarnaast komt een regionaal zorgfonds voor minima en ongedocumenteerde mensen dat zorg buiten het basispakket vergoedt, zoals tandartszorg, fysiotherapie en medische hulpmiddelen. En de systeemgespecialiseerde zorg wordt uitgebreid.

14. Ongedocumenteerde mensen krijgen dezelfde voorwaarden en tarieven als minima bij voorzieningen, zoals sport, bibliotheken en voorschoolse opvang.

15. We zetten in op een studiebeurs van de gemeente voor ongedocumenteerde jongeren die verder willen studeren na hun 18e. Hier vallen collegegeld en leefgeld onder.

16. Er wordt extra ingezet op een vangnet voor ouderen, die door het wegvalLEN van (illegaal) werk zonder inkomen of pensioen komen te zitten.

17. Rotterdam garandeert toegang tot vrouwenopvang voor ongedocumenteerde vrouwen die slachtoffer zijn van huiselijk geweld. Toelating en verblijf in de opvang zijn uitsluitend gebaseerd op veiligheid en bescherming, niet op verblijfsstatus of kansen op uitstroom.

BIJ1

#11. EJILAY CHIN-A-JOE
Wijkraad: Oosterflank

B5.**Democratie: een vrij volk**

1. We geven de macht terug aan de buurten. Wijkraden krijgen wettelijk adviesrecht en echte invloed op wetten en regels. Hun stem weegt mee bij alle plannen van de gemeente met wijk-impact. De gemeente is verplicht publiek te reageren op elk advies.
2. Democratie begint bij vertrouwen en kennis. Wijkraden worden ondersteund met ambtelijke hulp, trainingen en toegang tot informatie. Zo kunnen bewoners meedenken en mee beslissen over hun stad.
3. We geven jongeren een stem in het bestuur. Jongerencolleges, naar voorbeeld van de Pendrecht Universiteit, brengen jongeren rechtstreeks in gesprek met beleidsmakers. Democratie leer je door te doen.
4. We maken burgerberaden radicaal en effectief. Burgerberaden krijgen zeggenschap, transparantie en structurele opvolging. Geen symboliek, maar een werkelijke vorm van volksmacht.
5. We herstellen het vertrouwen van slachtoffers van overheidsgeweld. De gemeente neemt schulden van slachtoffers van de toeslagenmisdaad over. En biedt individuele begeleiding voor herstel en preventie. Herstel is een publieke taak.

B6.

Ook internationaal is regio Rotterdam solidair

1. Rotterdam verbreekt samenwerking met alle staten die betrokken zijn bij genocide, apartheid of koloniale onderdrukking. De gemeente boycot, desinvesteert en geeft sancties op investeringen, aanbestedingen, inkoop, subsidies en samenwerkingen binnen alle diensten van de gemeente en organisaties die subsidies van de gemeente krijgen.

2. Er komt een permanent burgerberaad over de havenvisie, met bindende stem van bewoners, klimaatrechtvaardige organisaties, vakbonden en havenarbeiders

3. Rotterdam verzet zich tegen versnellingswetten en uitzonderingsregelingen die fossiele havenindustrie beschermen. Zoals versnelde vergunning- en bezwaarprocedures voor projecten en fiscale of financiële regelingen die fossiel gebruik bevoordelen. Publieke wetten en regels zijn er niet voor de winsten van grote vervuilers, maar voor mensen en de natuur.

4. Volledige openbaarheid van goederenstromen in de haven wordt wettelijk verankerd, inclusief fossiel, militair en risicovol transport. Rotterdammers verdienen het om te weten wat er door hun haven wordt vervoerd.

5. We voeren een ethisch goederenbeleid in: wapens, fossiele producten (van olie, kolen en gas) en andere goederen die bijdragen aan oorlog, kolonialisme of genocide zijn niet welkom in onze regio en haven. Dit geldt wereldwijd, waaronder transport dat gelinkt is aan de instandhouding van genocide en mensenrechtenschendingen in Palestina, Congo en Soedan.

6. Het militariseren van de haven stopt. Rotterdam werkt op geen enkele manier mee aan NAVO-logistiek, wapenhandel of militaire infrastructuur.

7. In de haven werken we niet internationaal samen met staten of bedrijven die betrokken zijn bij oorlog, apartheid, bezetting, genocide of klimaatvernietiging. Dit geldt voor activiteiten in Rotterdam en buitenlandse projecten, deelnemingen en samenwerkingen van het Havenbedrijf Rotterdam. Rotterdam beëindigt daarom samenwerking met onder andere 'Israël' en de Verenigde Arabische Emiraten.

8. Samenwerking met bedrijven die mensenrechten of de natuur ondernemen (zoals Shell of BlackRock) beëindigt de gemeente.

9. Klimaatonderwijs is dekolonial. Dat betekent dat we met elkaar leren dat de klimaatcrisis onlosmakelijk verbonden is met koloniale uitbuiting, racisme, geweld tegen vrouwen en kinderen, en diefstal van grondstoffen. De kennis, ervaringen en tradities van oorspronkelijke volken, Zwarte mensen en gemeenschappen van kleur erkennen we en integreren we actief in beleid, wetten, regels en educatie van de gemeente.

C.
Een veilige,
zorgzame
en
gezonde

regio
Rotterdam

Echte veiligheid ontstaat niet door meer controle, maar door meer zorg en zekerheid. Onveiligheid groeit waar mensen worden achtergelaten, waar armoede en uitsluiting normaal zijn gemaakt. Toch is veiligheid te lang benaderd als een kwestie van handhaving in plaats van menselijkheid.

Wij kiezen voor zorg als uitgangspunt. Zorg is een basisrecht, geen markt. Niemand mag worden geweigerd vanwege geldgebrek, afkomst of papieren. We brengen zorg terug naar de wijk, dichtbij mensen en zonder winstoogmerk. Gezondheid mag geen postcode hebben. Dat waar je woont bepaalt hoe gezond je bent, is een vorm van onrecht.

In dit hoofdstuk laten we zien dat we niemand loslaten. Jongeren niet, ouderen niet, mantelzorgers niet, en ook mensen zonder verblijfsstatus niet. Zorg stopt pas wanneer mensen echt stabiel zijn. Door ongelijkheid aan te pakken bij de bron bouwen we aan een regio die veilig is omdat mensen voor elkaar kunnen zorgen.

#14. GUILLIANO PINAS
'Typhoon Angels Basquiat'

C1.**Veilige straten, buurten en gemeenschappen**

1. Veiligheid begint bij zorg, niet bij controle. Stadsmariniers maken plaats voor stadssociologen die samen met bewoners structurele oplossingen ontwikkelen. We bestrijden onveiligheid door ongelijkheid aan te pakken, niet door repressie.
2. We bouwen aan rechtvaardige buurten, niet aan straf. Buurtrechtkosten breiden we uit met herstelrecht als uitgangspunt. Bewoners krijgen inspraak via burgerjury's, en uitspraken toetsen we onafhankelijk maken we en openbaar.
3. We bestrijden gendergerelateerd geweld met zorg en kennis. Het Centrum Seksueel Geweld wordt versterkt. Er komt een stedelijk meldpunt, publiekscampagnes en een buddyproject met ervaringsdeskundigen. Agenten worden getraind in gender- en trauma-sensitief handelen.
4. Veiligheid is samenwerking, niet blauw op straat. Wijkagenten maken plaats voor teams van bemiddelaars en straatpedagogen. Samen met bewoners werken zij aan structurele oplossingen, vanuit vertrouwen in plaats van angst.
5. Transparantie redt levens. Politiegegevens bevatten informatie over etniciteit, aanleiding, uitkomst, verwondingen en overlijdens. Dit wordt openbaar. Zonder openheid geen rechtvaardigheid.
6. We zorgen voor bescherming, niet voor repressie. Vrouwenopvangcentra en lokale hulporganisaties tegen geweld en femicide krijgen structureel meer geld en ruimte om mensen veilig op te vangen en te ondersteunen.
7. Discriminatie en racisme bij de politie tolereren we niet meer. Elk mogelijk racistisch en seksistisch incident leidt tot onafhankelijk onderzoek. Agenten die discrimineren worden van straat gehaald. Getroffen mensen krijgen een eigen advocaat, betaald door de gemeente.
8. We breken met de cultuur van geweld. De gemeente stopt bewapening, preventief fouilleren en tasers. We kiezen voor de-escalatie, stop-formulieren en bodycams als controle op machtsgebruik. Dieren zetten we niet meer in als wapens.

9. We brengen toezicht terug naar de mensen. Er komt een onafhankelijk bureau dat toezicht houdt op de politie in regio Rotterdam, klachten behandelt en klokkenluiders beschermt. Geen doofpotten, maar openbaarheid en recht.

10. Protest is een mensenrecht. De politie beschermt demonstranten in plaats van ze te hinderen en aan te vallen. Besluiten van de veiligheidsdriehoek worden openbaar. Inzet van geweld verantwoordt de gemeente altijd publiek.

11. Buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's) werken aan gemeenschap, niet aan straf. Boa's trainen we in sensitiviteit, bemiddeling en de-escalatie. Hun rol verschuift van handhaven naar zorg en herstel.

12. We beschermen kinderen tegen geweld. Er komt een laagdrempelig, anoniem meldpunt Geweld tegen Kinderen. In samenwerking met scholen, zorgorganisaties en ervaringsdeskundigen. Voorkomen, herkennen en ethisch toetsen staan centraal.

C2.

Zorg is een basisrecht

1. Vraagwijzers komen terug in de buurten, dichtbij Huizen van de Wijk en scholen. Alle mensen kunnen daar hun verhaal in privacy delen, zonder drempels of angst.
2. Medewerkers in de zorg trainen we structureel in antidiscriminatie, cultuursensitiviteit en het herkennen van machtsverschillen. Vaststellen of iemand recht heeft op zorg (indicatiestelling) gebeurt alleen door gecertificeerde professionals.
3. Rotterdam krijgt een netwerk van meertalige voorlichters die zorgvragers ondersteunen in hun moedertaal. Via de Vraagwijzer, huisarts en gemeentelijke gezondheidsdienst (GGD).
4. Zichtbare Schakels keren terug: zorgverleners die letterlijk door de wijk lopen en bewoners kennen. Zij signaleren vroegtijdig problemen en bouwen vertrouwen op.
5. We realiseren de komst van een transkliniek in Rotterdam. Door ruimte, middelen en samenwerking met gespecialiseerde zorgaanbieders te organiseren. Ook komt er queersensitieve zorg: zorgprofessionals krijgen verplichte training en duidelijke richtlijnen om respectvolle, deskundige en inclusieve zorg te bieden.
6. Straatdokters en verpleegkundigen krijgen structureel financiële steun. Geen mens wordt geweigerd op basis van papieren of inkomen.

C3.

Voorzorg en gezondheid in elke wijk

1. Gezondheidsverschillen brengen we voor elke wijk in kaart en bespreken we aan wijktafels. Bewoners, zorgverleners en ervaringsdeskundigen bepalen samen de prioriteiten.
2. Preventiecampagnes worden begrijpelijk en meertalig, met gebruik van praatplaten, Steffie-modules en duidelijke beelden. Informatie komt beschikbaar in de 5 meest gesproken talen van Rotterdam, naast Nederlands: Engels, Marokkaans Arabisch (Darija), Turks, Portugees en Papiaments.
3. Voorlichting over gezondheid komt naar markten, scholen, sportvelden en winkelstraten. Zo bereiken we ook mensen die niet vanzelf contact zoeken.
4. De Omgevingswet krijgt een hoofdstuk gezondheid: verhuurders moeten voldoen aan eisen voor ventilatie, temperatuur en geluidsbeperking. Rotterdam wordt hittebestendig door vergroening en schaduwplekken in alle wijken.
5. De gemeentelijke gezondheidsdienst (GGD) biedt gratis, toegankelijke seksuele voorlichting en SOA-zorg. Inclusief voor ongedocumenteerde bewoners.
6. We voeren meertalige gesprekken over vaccinaties en nemen zorgen serieus. Huis aan huis als het nodig is.

C4.

Maatschappelijke hulp (Wmo) en mantelzorg in publieke handen

1. Wmo-zorg organiseren we vanuit het recht op zorg, niet vanuit bezuinigingen. Het gesprek begint bij de behoefte van de zorgvraager, niet bij de begroting.
2. Ervaringsdeskundigen krijgen een vaste, betaalde plek in wijkteams en bij het vormen van wetten en regels. Hun kennis is onmisbaar voor mensgerichte zorg.
3. Rotterdam stapt af van aanbestedingscircussen. Zorgcoalities vervangen concurrentie. Kwaliteit en continuïteit staan centraal, niet de laagste prijs.
4. Niemand betaalt meer voor noodzakelijke Wmo-zorg: de eigen bijdrage schaffen we af.
5. Subsidies en samenwerkingen met zorgpartners zijn alleen mogelijk als instellingen aantoonbaar actief antidiscriminatiebeleid voeren.
6. We richten een onafhankelijke watch-dog (waakhond) op die discriminatie en machtsmisbruik in zorginstellingen onderzoekt en rapporteert.
7. Mantelzorgers krijgen structurele ondersteuning, respijtzorg en financiële compensatie. Professionals worden getraind om mantelzorgers te herkennen en te helpen.
8. Seksuele dienstverlening onder de Wmo wordt erkend als volwaardige zorg voor mensen die door een beperking of omstandigheden moeilijk toegang hebben tot intimiteit.
9. Mensen met een levenslange handicap krijgen langdurige, stabiele Wmo- en jeugdhulpbeschikkingen, zonder onnodig opnieuw te hoeven vaststellen of zij recht hebben op zorg.

C5.

Jongeren en jeugdzorg: een goede jeugd

1. Zorg stopt pas wanneer de Big Five (grote 5) van bestaansrecht op orde zijn: een veilige woonplek, onderwijs/werk/dagbesteding, financiële stabiliteit, een sociaal netwerk en toegang tot hulpverlening. Zolang één van deze ontbreekt, blijft de overheid verantwoordelijk.
2. Jongeren hebben volledige zeggenschap over hun behandeling en begeleiding. *Zij* bepalen mee over doelen, tempo en aanpak. Hulpverlening richten we in *mèt* jongeren, niet over jongeren.
3. Een stabiel thuis is de basis van elke behandeling. Niemand sluiten we van hulp uit omdat er geen woning is.
4. De gemeente en bedrijven reserveren leer- en werkplekken voor jongeren uit de jeugdzorg. Onderwijs wordt niet onderbroken bij verhuizing of uithuisplaatsing.
5. Discriminatie in de zorg, het onderwijs en op de arbeidsmarkt bestrijden we actief en structureel. Er komen laagdrempelige meldpunten met doorzettingsmacht. Zorgaanbieders die discriminieren of uitsluiten, verliezen hun contracten en publieke financiële steun.
6. We investeren in wijkgerichte psychologische ondersteuning en een 24/7 crisisteam dat meldingen van ‘verward’ gedrag menselijk en zorggericht oppakt, in plaats van met inzet van politie.
7. De gemeente stopt met de harde leeftijdsgrens in de jeugdzorg. Ondersteuning loopt door zolang dat nodig is, ook na het 18e levensjaar. Jongeren laten we niet los omdat ze ‘te oud’ zijn, maar ondersteunen we totdat zij stabiel en zelfstandig zijn.

C6.**Alle ouderen een goed leven**

1. Ouderen behouden zelf de regie over hun woonplek. Wie thuis wil blijven wonen, krijgt van de gemeente de noodzakelijke woonaanpassingen. Voor ouderen die dat willen, zijn bejaarden- en andere passende seniorenwoningen beschikbaar. Bij doorstroming is de huur van een kleinere seniorenwoning niet hoger dan de huidige huur.
2. In de wetten en regels van wonen komt ruimte voor de bouw van voldoende seniorenwoningen in elke wijk en kangoeroewoningen: een woning waar ouders en kinderen of kleinkinderen samen onder één dak of op hetzelfde terrein wonen, voor een deel zelfstandig.
3. De buitenruimte wordt veilig. Met genoeg bankjes, schaduwplekken en zitmogelijkheden, zodat ouderen prettig en zelfstandig buiten kunnen zijn.
4. We moedigen wijkinitiatieven aan die zich inzetten tegen eenzaamheid. En ondersteunen deze met locaties en structurele (financiële) middelen.
5. We stimuleren en ondersteunen initiatieven voor en door ouderen met een migratieachtergrond, een beperking of in de LHBTQIA+ gemeenschap. Omdat deze mensen nog te vaak buiten het bestaande aanbod vallen.
6. Welzijnsorganisaties gaan gericht aanbod ontwikkelen voor achtergestelde ouderen. Naast huisbezoeken aan Rotterdammers van 75+. Hierbij komt aandacht voor eenzaamheid, ontmoetingsplekken en administratieve hulp.
7. In elke buurt komt een huiskamer van de wijk. Met ruimte voor activiteiten, zelforganisatie en om sociale contacten te versterken.
8. We maken zelforganisatie van inloopmomenten mogelijk. Vooral voor ouderen met een migratieachtergrond.

D.
**Onderwijs,
cultuur,
media en
sport**

**in regio
Rotterdam**

Onderwijs, cultuur, media en sport vormen de basis van een sterke samenleving. Ze bepalen wie kansen krijgt, wie wordt gehoord en wie zichtbaar is. Te lang zijn deze domeinen ingericht volgens marktlogica, waardoor ongelijkheid groeit en talent verloren gaat.

Wij geloven dat kennis en creativiteit van iedereen zijn. Onderwijs moet bevrijden, niet selecteren. Cultuur is geen luxe voor enkelen, maar een recht voor iedereen. Kunst en media moeten ruimte bieden aan verhalen uit alle wijken, juist aan stemmen die te lang zijn genegeerd.

Bewegen en sport verbinden mensen en dragen bij aan gezondheid en welzijn. Ook dat mag geen privilege zijn. In dit hoofdstuk bouwen we aan een cultuurregio waarin ontwikkeling, ontmoeting en verbeelding centraal staan. Een regio waarin mensen zich kunnen ontplooien, ongeacht inkomen, achtergrond of lichaam.

D1.**Eerlijk naar school: een leven lang leren voor iedereen**

1. Alle Rotterdammers kunnen via leerwerktrajecten docent of onderwijsassistent worden. Tijdens hun opleiding ontvangen zij een volwaardig inkomen en gratis kinderopvang. Zo investeren we in leraren van nu en de toekomst.
2. De voorschool (peuterspeelzaal) wordt gratis. Onderwijs is een recht, geen kostenpost. Ouders betalen geen eigen bijdrage meer: aanvullende activiteiten vergoedt de gemeente via subsidies.
3. Er komt een onafhankelijk Meldpunt Onderadvies waar ouders een ‘second opinion’ kunnen krijgen. Bij elke Cito-toets brengen alle scholen dit meldpunt opnieuw onder de aandacht. Zo doorbreken we kansenongelijkheid bij advies over opleidingsniveau.
4. We dekoloniseren het onderwijs. Antikoloniale programma’s waarmee we onszelf bevrijden van westerse overheersende macht en indoctrinatie worden de standaard op school. De gemeente vergoedt lesmethodes die de structuren van macht bevragen. En werkt samen met grassroots organisaties aan kennisdeling vanuit de perspectieven van oorspronkelijke volken, de Zwarte gemeenschap en mensen van kleur.
5. Er komt een actieplan Ongelijkheidsbestrijding voor het onderwijs. Gelijke kansen vragen om blijvende middelen. Scholen delen middelen, gezond eten en personeel. De sterkste schouders dragen de zwaarste lasten.
6. Iedereen is welkom op elke school. Inschrijven maken we centraal en scholen mogen geen leerlingen weigeren. Acceptatieplicht voorkomt dat scholen groepen mensen uitsluiten.
7. Geen leerling valt tussen wal en schip. Er komt een gratis expertteam van de gemeente dat scholen en ouders financieel, psychologisch en praktisch vooruit helpt. Preventie en crisaanpak gaan hand in hand.
8. We doorbreken de hiërarchie tussen mbo, hbo en wo. Onderwijsinstellingen werken als gelijken samen aan projecten van de regio. De gemeente stopt geld in brede scholengemeenschappen en kennisdeling.

9. Scholen maken we van de gemeenschap. Buurtscholen besturen we coöperatief door ouders, leerlingen en leraren. We verzetten ons tegen marktwerking en prestatiendruk in het onderwijs. Marktwerking creëert meer kansenongelijkheid en een focus op reputatie in plaats van onderwijskwaliteit. Scholen mogen niet meer concurreren om 'betere' leerlingen, waardoor ze groepen leerlingen achterstellen. Onderwijs is geen handelsproduct, maar een publieke taak.

10. Onderwijs wordt inclusief. Neurodiverse leerlingen krijgen onderwijs dat bij hen past. Scholen maken we toegankelijk volgens het VN-verdrag Handicap, met middelen en expertise vanuit de gemeente.

11. Kunst en cultuur horen in elke klas. De gemeente versterkt de samenwerking tussen scholen en culturele instellingen en maakt hiervoor blijvend geld vrij.

12. We onderzoeken of privéscholen in Rotterdam meewerken aan gelijke rechten in de samenleving. En of dit meehelpt met beter onderwijs voor iedereen.

13. De gemeente verlaagt het gebruik van zzp-constructies in het onderwijs actief. Publiek geld hoort te gaan naar vaste banen en kleinere klassen, niet naar dure noodconstructies die het tekort aan leraren in stand houden.

D2.

Cultuur van regio Rotterdam

1. Kinderen krijgen gratis toegang tot kunst en cultuur: theater, film, musea, muziek, dans en erfgoedactiviteiten.
2. Er komt meer subsidie voor opkomende, jonge en kleine(re) makers en initiatieven, met speciale aandacht voor mensen in groepen die structurele ongelijkheid ervaren.
3. De commissie die het geld voor culturele subsidies verdeelt, bestaat uit een afspiegeling van de culturele diversiteit van alle mensen in onze stad. Ondervertegenwoordigde makers en initiatieven beoordelen zij eerlijk. Zij werken transparant: besluiten worden toegelicht en verantwoord, met ruimte voor wederhoor.
4. De gemeente investeert in verbindingen voor cultuur buiten de gevestigde kernzones. Alle middelen voor cultuur verdelen we eerlijk over de hele stad.
5. Publieksonderzoek naar cultuurinstellingen die subsidie krijgen, voeren we nooit meer uit op een manier die etnisch profileert of mensen ontrecht een slechte reputatie bezorgt.
6. Het Manifest Cultuur Inclusief wordt het fundament van het Cultuurplan Rotterdam. Instellingen moedigen we aan zich hierbij aan te sluiten. Groot en klein.
7. De gemeente controleert scherp of instellingen de Code Diversiteit & Inclusie en de Fair Practice Code naleven. Zodat ze makers eerlijk behandelen en zij een menswaardig inkomen verdienen.
8. Een vast deel van het vastgoed van de gemeente maken we voor een toegankelijke prijs beschikbaar voor culturele initiatieven.
9. Rotterdam investeert in wijkgebouwen, buurthuizen en vrijplaatsen in beheer van de buurt. Deze plekken verdelen we gelijk over de regio en richten zich op jongeren en culturele zelfbeschikking.
10. De gemeente geeft juridische, administratieve en praktische hulp aan zelfgeorganiseerde culturele voorzieningen. Zo zijn kleine makers geen onnodige tijd en kosten kwijt aan regels en procedures.

11. Makers verplichten we niet langer om publieksaantallen of eigen inkomsten te halen.

12. Kunst- en cultuurinstellingen worden verplicht actief beleid te voeren op toegankelijkheid: fysiek, financieel, sociaal en cultureel. Drempels voor mensen met een beperking, lage inkomens en ongedocumenteerde Rotterdammers nemen we weg voor zover dat mogelijk is.

13. Rotterdam trekt fondsen aan en lobbyt bij het Rijk om de culturele sector te versterken. Ook verhogen we de toeristenbelasting, waarvan we de extra opbrengsten elk jaar direct inzetten voor kunst en cultuur in de regio.

14. Projecten en instellingen die zich richten op kinderen en jongeren behandelen we financieel gelijkwaardig aan die voor volwassenen.

15. Rotterdam voert systematisch onderzoek uit naar alle kunstwerken met een koloniale of roofkunst-herkomst die in bezit zijn van de gemeente of haar cultuurpartners. We zetten actief in op de teruggave van alle roofkunst aan de rechtmatige eigenaren.

16. Culturele en media-instellingen geven structureel aandacht aan de Nederlandse koloniale geschiedenis en het slavernijverleden, vanuit het perspectief van voormalige koloniën.

17. Cultuur en media-instellingen worden verplicht actief te dekoloniseren. Zij breken met koloniale narratieve, herstellen culturele rechten en betrekken structureel de perspectieven van oorspronkelijke volken, de Zwarte gemeenschap en mensen van kleur in hun programma's en collecties.

18. Instellingen die weigeren te dekoloniseren, krijgen na ruim de tijd geen subsidie meer van de gemeente.

D3.**Media: kennis is de macht van het volk**

- 1.** We beschermen de onafhankelijkheid van lokale en regionale journalistiek. Journalisten ondersteunen en beschermen we actief tegen intimidatie en bedreiging.
- 2.** De gemeente investeert in een onafhankelijk Rotterdam Fonds voor Vrije Journalistiek.
- 3.** Lokale en regionale media die publieke subsidie krijgen, moeten representatief zijn voor de stad. Projecten die achtergestelde groepen een podium geven, steunen we actief.
- 4.** We versterken onze kennis van onderop. De gemeente ondersteunt kennisruimtes zoals Leeszaal West, en onafhankelijke media zoals Vers Beton en OPEN. Toegang tot informatie, debat en kritische journalistiek blijft in handen van de mensen.

D4.

Recht op sport en bewegen

1. We verschuiven de focus van topsport naar breedtesport. Zoals het volk dit beoefent, en waarbij het meer gaat om plezier en onze gezondheid dan om de sportprestatie.
2. Rotterdam maakt meer geld vrij voor de Schoolsportvereniging en breidt deze uit naar alle scholen in de stad. Zo kunnen kinderen uit gezinnen met minder geld op verschillende sporten, ontdekken zij hun talenten en profiteren scholen van samenwerking in de wijken.
3. Rotterdam breidt het aanbod aan buitensportvoorzieningen als fitnessstoestellen uit. Iedereen kan daardoor sporten zonder dat geld een drempel is. Het Sportplaza van het Zuiderpark komt in alle grote stadsparken.
4. Er komen in alle wijken toegankelijke en betaalbare sportmogelijkheden. Met speciale aandacht voor de veiligheid en andere behoeften van LHBTIQIA+'ers en vrouwen.
5. Er komt meer sport- en bewegingsaanbod voor ouderen en mensen met een beperking. Dit gebeurt in samenwerking met organisaties zoals Sportsupport.
6. Rotterdam heeft veel sportpleinen dankzij de Cruyff- en Krajicek-foundations, maar deze zijn vooral geschikt voor een beperkt aantal sporten. De gemeente gaat ook pleinen realiseren voor bijvoorbeeld honkbal en crick.
7. We erkennen het belang van straat en stadscultuur en behouden genoeg plekken in de buitenruimte voor skaters, dansers en freerunners.
8. Door de lockdowns zijn steeds meer mensen gaan wandelen en fietsen. De gemeente moedigt deze ontwikkeling aan door wandelroutes uit te zetten. Deze routes zijn toegankelijk voor iedereen en geven we aan met bordjes in de stad.
9. Binnensportlocaties worden gratis voor initiatieven van bewoners.
10. Nu zijn er onvoldoende binnensportlocaties beschikbaar om alle sportverenigingen en -initiatieven uit de wijken te huisvesten. Daarom neemt de gemeente het beheer van zo veel mogelijk sportlocaties over, zodat er meer ruimte komt. Beheer door de gemeente leidt ook tot een eerlijker verdeling van ruimten.

11. Het sportaanbod wordt steeds diverser en bewonersinitiatieven nemen toe. We versterken daarom de Sport+-verenigingen en stimuleren dit initiatief verder.

12. Via het welzijnswerk moedigen we sport op pleinen in de wijken aan, door met regelmaat initiatieven als Thuis Op Straat (TOS) in te zetten.

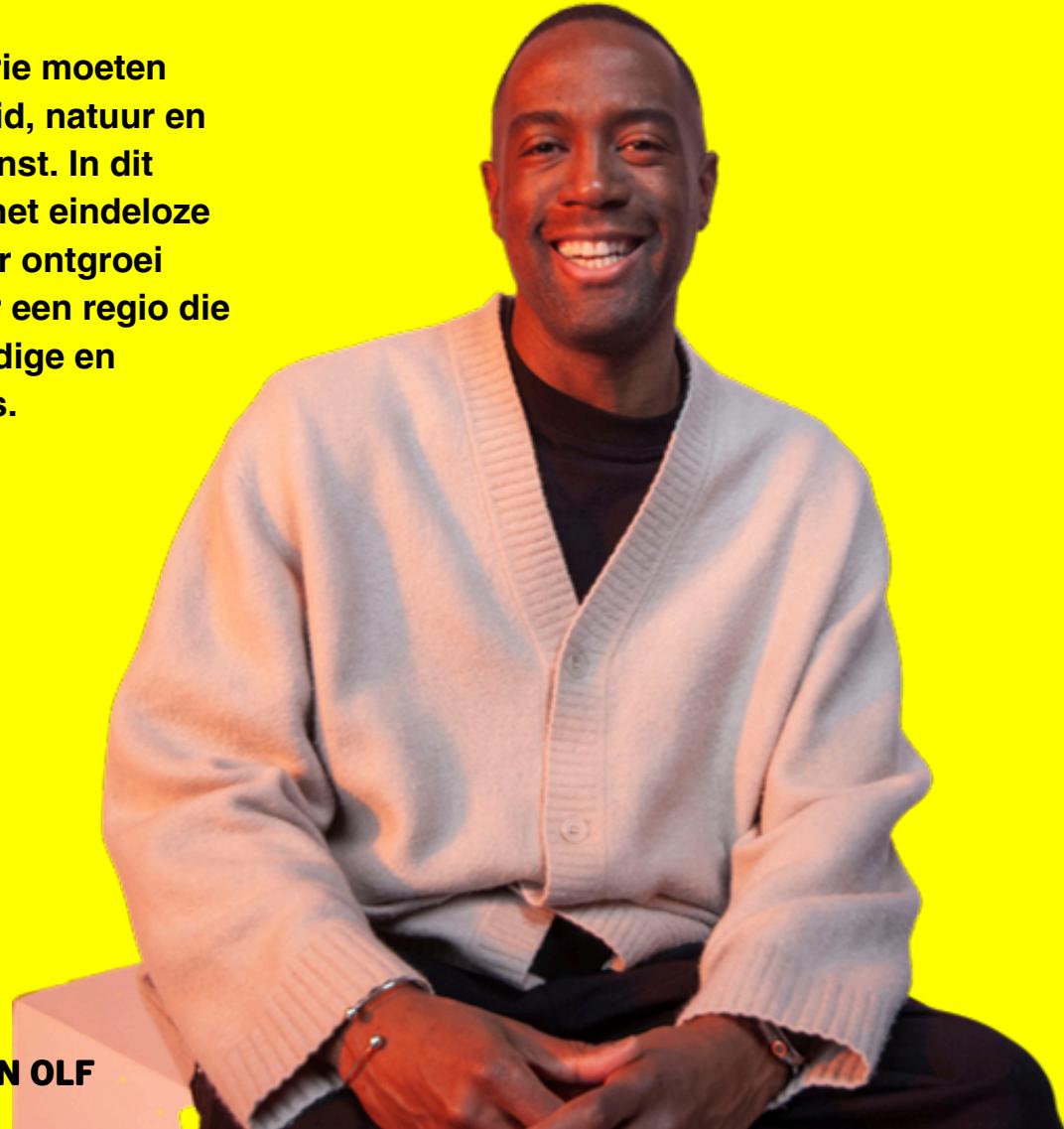
E.

Klimaat en ontgroei in regio Rotterdam

De klimaatcrisis is geen probleem van morgen. Ze is hier en nu. En ze raakt niet iedereen even hard. De mensen die het minst vervuilen, ademen vaak de vuilste lucht en wonen in de heetste wijken. Dat is geen toeval, maar klimaatonrecht.

Wij kiezen voor klimaatrechtvaardigheid. Dat betekent dat grote vervuilers verantwoordelijkheid nemen en betalen voor de schade die zij veroorzaken. Elke maatregel toetsen we op eerlijkheid: wie draagt de lasten en wie profiteert? Groen is geen extraatje, maar een recht. Elke wijk verdient schone lucht, schaduw en ruimte om tot rust te komen.

De haven en de industrie moeten veranderen. Gezondheid, natuur en toekomst gaan voor winst. In dit hoofdstuk breken we met eindeloze groei en kiezen we voor ontgroei waar dat nodig is. Voor een regio die leefbaar blijft, voor huidige en toekomstige generaties.

E1.

Klimaatrechten van burgers en de natuur

1. De gemeente Rotterdam kreeg internationaal de opdracht om haar inwoners te beschermen tegen de gevvaarlijke klimaatcrisis. Deze verantwoordelijkheid is niet vrijblijvend maar een wettelijke en morele plicht.
2. Rotterdam sluit zich aan bij internationale steden die ecocide erkennen als misdaad: grootschalige beschadiging, vernietiging of verlies van ecosystemen van de natuur.
3. De gemeente ontwikkelt een Herstelplan Klimaat en Gezondheid. Dit plan herstelt vervuilde gronden, compenseert getroffen bewoners en herstelt biodiversiteit. De veroorzaker betaalt. De sterkste schouders dragen de zwaarste lasten.
4. De gemeente stopt met samenwerking, subsidies of vergunningen voor bedrijven die fossiele brandstoffen produceren, onze natuur vervuilen of mensenrechten schenden.
5. Elk besluit van de gemeente onderwerpen we aan een verplichte klimaatrechtvaardigheidstoets. Geen wet, regel, project of investering mag leiden tot extra uitstoot van CO₂, ecologische schade of ongelijkheid.
6. Klimaatwetten en -regels toetsen we altijd aan rechtvaardigheid. De vraag is niet alleen hoeveel CO₂ wordt bespaard, maar ook wie de lasten draagt, wie profiteert en wie beslist.
7. Er komt een Rotterdams Klimaatrechtvaardigheidsfonds. Vervuilers betalen, bewoners profiteren. Het fonds ondersteunt isolatieprojecten, energiecoöperaties en initiatieven die armoede bestrijden, en schone en hernieuwbare energie opwekken.
8. Er komen harde grenzen aan het energieverbruik van grootverbruikers zoals datacenters, logistiek van kolen, olie en gas, en luxe-projecten die het net overbelasten.
9. Rotterdam organiseert een permanent Burgerberaad Klimaat waarin bewoners, klimaatorganisaties, havenarbeiders en jongeren zeggenschap krijgen over energie, mobiliteit en vergroening. De voorstellen uit dit beraad zijn bindend voor het stadsbestuur.

10. Rotterdam verzet zich tegen schijnoplossingen die de klimaatcrisis verlengen en vervuiling verplaatsen. Geen ‘greenwashing’, geen technologische trucs. We zeggen nee tegen CCS (CO₂ opslaan onder de grond), LNG (aardgas in vloeibare vorm brengen voor opslag of transport), biobrandstoffen en waterstof-projecten die de macht van vervuilende bedrijven en organisaties laten doorgaan. Wij kiezen voor systeemverandering: fossiel afbouwen, uitstoot van CO₂ verlagen, en de mensheid en de natuur redden.

11. Grote klimaatprojecten controleren we volledig openbaar, toetsbaar en democratisch. De tijd van geheime deals met vervuilende bedrijven is voorbij.

12. Rotterdam is door de haven en haar aanpakkersmentaliteit bij uitstek geschikt om te bouwen aan een eerlijke, circulaire economie van nu en de toekomst. De gemeente maakt structureel ruimte, grond en financiële middelen vrij om reparatiecentra, lokale voedselketens en circulaire maakbedrijven in de wijken te versterken. En initiatieven zoals circulaire netwerken, stadstuinen en biogebaseerde productie actief te ondersteunen.

13. Cruiseschepen verbannen we direct uit de stad. Ze vergiftigen de lucht, zorgen voor overlast en horen niet thuis in onze wijken.

14. We verbieden vervoer van gevaarlijke of giftige stoffen met de trein door dichtbevolkte gebieden.

15. Verontreinigde terreinen herstellen we op kosten van de veroorzaker.

E2.

Een gezonde, eerlijke en klimaatneutrale haven

1. Rotterdam transformeert de haven van een doorgeefluik voor internationale winst naar een plek van lokale, circulaire en betekenisvolle productie. De gemeente ondersteunt kleinschalige en circulaire bedrijven en organisaties zodat de haven bijdraagt aan duurzame arbeid, brede welvaart en publieke waarde.
2. Productie en logistiek in de haven richten we in op basis van sociale en ecologische waarde, niet op maximale winst voor aandeelhouder.
3. De menselijke maat keert terug in de haven. Er is ruimte voor gemeenschap, veiligheid, zorg en solidariteit, voor werknemers en omwonenden. De haven is geen geïsoleerd industriegebied, maar onderdeel van de stad en haar mensen.
4. Rotterdam erkent de haven als het fossiele hart van Nederland (olie, kolen en gas). En neemt verantwoordelijkheid voor de enorme klimaatschade door de industrie en doorvoer. De uitstoot van havenbedrijven en doorvoergoederen telt volledig mee in onze klimaatdoelen.
5. Regio Rotterdam verwerpt een havenstrategie die leunt op CCS (CO₂ opslaan onder de grond), LNG (aardgas in vloeibare vorm brengen voor opslag of transport), biobrandstoffen en grootschalige waterstofprojecten. Deze technieken houden het fossiele systeem (olie, kolen en gas) juist in stand: CCS gebruiken ze vooral om meer olie en gas te winnen, LNG komt uit vervuilende fracking, biobrandstoffen zorgen voor landroof en ontbossing, en grootschalige waterstof blijft afhankelijk van fossiel gas. Dit vertraagt de transitie naar een gezonde en schone industrie in plaats van dat we minder CO₂ uitstoten.
6. Schaarse ruimte en netcapaciteit geven we niet langer weg aan vervuilende industrie. Eerst komt er een eerlijke transitie naar schone en hernieuwbare energie, publieke voorzieningen en circulaire bedrijvigheid. Geen nieuwe chemiecomplexen, waterstoffabrieken of fossiele exportprojecten.
7. Rotterdam is in 2030 klimaatneutraal. Inclusief de uitstoot van havenbedrijven en doorvoergoederen.

- 8.** Infrastructuur voor olie, kolen en gas in de haven ontmantelen we: er komen geen nieuwe terminals, leidingen of fabrieken meer bij.
- 9.** We stoppen met de opslag, overslag en doorvoer van LNG (aardgas in vloeibare vorm brengen voor opslag of transport), kolen, olie en andere fossiele brandstoffen.
- 10.** Het huurcontract met EMO stopt: de kolencentrales van Uniper en Onyx gaan dicht.
- 11.** Biobrandstoffen die gepaard gaan met ontbossing of landroof sluiten we uit.
- 12.** Reclames over fossiele grondstoffen (olie, kolen en gas) verbieden we in de openbare ruimte via de APV (lokale regels van de gemeente).
- 13.** De gate-terminal voor LNG (aardgas in vloeibare vorm brengen voor opslag of transport) op de Maasvlakte sluiten we.
- 14.** De gate-terminal voor LNG (aardgas in vloeibare vorm brengen voor opslag of transport) op de Maasvlakte sluiten we.
- 15.** Het Havenbedrijf Rotterdam komt volledig in publieke handen en onder democratische controle.
- 16.** Rotterdam klampt zich niet langer vast aan vervuilende industrie die haar houdbaarheidsdatum voorbij is. We stoppen met het kunstmatig in leven houden van sectoren die de aarde uitputten en onze stad vergiftigen. Als oude bedrijven niet kunnen of willen veranderen, maken zij plaats voor een nieuwe economie die draait om mensen, gezondheid en rechtvaardigheid. Niet om winst.
- 17.** We richten een Havenfonds op waarin winsten uit de haven terugvloeien naar Rotterdammers: voor wonen, zorg, energie en de natuur.
- 18.** De gemeente werkt aan een langetermijnplan om de contracten en gebruiksovereenkomsten met bedrijven in het havengebied opnieuw te onderhandelen of te stoppen. Zodat de publieke controle over de haven wordt versterkt.

- 19.** De gemeente ontwikkelt een herstelplan voor de klimaatschade en gezondheidsschade veroorzaakt door havenactiviteiten.
- 20.** Bedrijven en organisaties in Rotterdam betalen mee aan publieke voorzieningen en het herstel van de door hen veroorzaakte klimaatschade. De sterkste schouders dragen de zwaarste lasten.
- 21.** De uitbreiding van de haven stopt. Geen vierkante meter extra voor vervuiling en doorvoer.
- 22.** De gemeente stopt met wetten en regels die Rotterdam aantrekkelijk houden voor multinationals die ten koste gaan van onze leefbaarheid, gelijke rechten of klimaatrechten.
- 23.** Licht-, lucht- en geluidsvervuiling in en rond de haven meten we en pakken we actief aan.
- 24.** Rotterdam garandeert werkzekerheid voor werknemers, niet voor vervuilende bedrijven. Wanneer olie-, kolen- en gasfabrieken sluiten of krimpen, krijgen havenarbeiders baangarantie, inkomenszekerheid en recht op omscholen naar veilige en duurzame banen.
- 25.** Er komt een publiek fonds voor arbeiders die ziek zijn geworden of langdurige schade hebben opgelopen door werk in de haven.
- 26.** Arbeidsomstandigheden in de haven controleren en handhaven we actief: geen doden, geen kankerverwekkend werk, geen uitbuiting.
- 27.** Lokale, circulaire en kleinschalige productie ondersteunen we. Zodat de haven niet langer slechts een internationaal doorgaand fluik is, maar een plek van betekenisvolle en eerlijke arbeid.
- 28.** Productie en logistiek richten we in op basis van sociale waarde, niet waarde van aandeelhouders.
- 29.** De menselijke maat keert terug in de haven: er is ruimte voor gezondheid, gemeenschap, veiligheid, zorg en solidair zijn met elkaar.

E3.

Veel meer groen in elke wijk

1. De gemeente bestrijdt hittestress, fijnstof en luchtvervuiling met meer bomen, water en schaduw in de wijken die het zwaarst getroffen worden.
2. Groene ruimte is publiek bezit en toegankelijk voor iedereen.
3. Milieuschade erkennen we als sociale ongelijkheid. Dezelfde wijken die het minst vervuilen, ademen de vuilste lucht in. Daarom krijgt de aanpak van milieudiscriminatie prioriteit.
4. Elke wijk krijgt een groenplan dat gezondheid, zorg en natuur met elkaar verbindt. Groene oases in de stad worden plekken van rust, ontmoeting en herstel.
5. Natuurinclusief bouwen wordt een vast onderdeel van de ruimtelijke ordening. Geen bouwproject zonder groen.
6. Volkstuinen, stadsboerderijen en community gardens zijn publieke infrastructuur. Het zijn plekken van zorg, gemeenschap en kennis.
7. Educatie over klimaat en verduurzamen krijgt een vaste plek in de begroting van de gemeente. Alle scholen krijgen toegang tot gratis natuurlessen, schooltuinen en buitenonderwijs.
8. Groene initiatieven steunen we niet alleen als milieubeleid maar als emancipatiebeleid. Bewoners krijgen zeggenschap over hun omgeving en de zorg voor de stad.

BIJ1**NESRIN NUUR**

Wijkraad: Carnisse, Zuiderpark, Zuidplein

E4.**Ruim, rustig en veilig verkeer**

1. Rotterdam krijgt gratis ov.
2. Mensen met lage inkomens krijgen lagere parkeertarieven en betaalbaar deelvervoer, terwijl grote bedrijven en vervuilers juist meer betalen. Mobiliteitsbeleid mag nooit de rekening bij de armste Rotterdammers neerleggen.
3. Voetgangers, fietsers en iedereen die ondersteuning nodig heeft bij mobiliteit krijgen voorrang in het ontwerp van de stad. Zoals mensen met een rolstoel, rollator, visuele handicap en kinderwagen.
4. Stoepen worden breed, schoon, obstakelvrij en toegankelijk. Zodat iedereen veilig kan bewegen. Fietspaden worden doorlopend, herkenbaar door duidelijke kleur en markering, en streng gescheiden van autoverkeer. De inrichting van de straat beschermt fietsers, voetgangers en mensen met een mobiliteitsbeperking, niet auto's.
5. Elke wijk krijgt een mobiliteitshub met deelauto's, deelfietsen, rolstoeltoegankelijke deelmobiliteit en pakketpunten.
6. De gemeente verplicht deelbedrijven tot toegankelijkheid, eerlijke tarieven en aanwezigheid in alle wijken, niet alleen in het centrum.
7. De gemeente pakt gevaarlijke verkeerspunten versneld aan, met prioriteit voor wijken waar veel ongelukken, geluidsoverlast en luchtvervuiling voorkomen.
8. De gemeente breekt met wetten en regels die verkeersdruk van rijke wijken naar arme wijken verschuiven. Bewoners van West en Zuid mogen niet opdraaien voor autoluw centrumbeleid.
9. Rotterdam wordt autoluw. Maar pas wanneer gratis en toegankelijk ov volledig beschikbaar is.
10. Het terugdringen van autoverkeer begint bij grote vervuilers, onnodige logistiek en doorgaand verkeer, niet bij bewoners.
11. Mensen met een handicap, zorgverleners, mantelzorgers, gezinnen en nachtwerkers houden toegang tot hun wijk.

- 12.** Verkeersfilters ontwerpen we in overleg met bewoners en mogen noodzakelijke mobiliteit nooit hinderen.
- 13.** Filters combineren we met vergroening, zitplekken en veilige oversteekplaatsen, zodat autoluw beleid de wijk sterker maakt.
- 14.** Rotterdam stopt met verkeersmaatregelen die bewoners van kleur onevenredig raken. Zoals gebeurde op de West-Kruiskade. Besluiten mogen nooit meer zonder actuele data en zonder eerlijke participatie worden genomen. Verkeerswetten en -regels zijn eerlijk en maken we in samenwerking met de wijk.
- 15.** Alle scholen krijgen veilige schoolstraten die tijdens breng en haaluren autovrij zijn.
- 16.** Schoolroutes ontwerpen we opnieuw met bomen, schaduw, verlichting en brede stoepen.
- 17.** Verkeersveiligheid realiseren we via ontwerp en infrastructuur, niet door extra politie-inzet.
- 18.** Rotterdam wordt een 30 kilometer-stad in alle woonwijken.
- 19.** Drukke straten krijgen snelheidsremmers, betere verlichting en veilige oversteekplaatsen.
- 20.** Parkeertarieven voor grote bedrijven en commerciële voertuigen gaan omhoog.
- 21.** Grote distributiestromen worden verplaatst naar hubs aan de rand van de stad. Van daaruit leveren elektrische voertuigen en bakfietsen.
- 22.** Rotterdam stopt met snelwegverbredingen in en rond de stad. In gesprekken met Rijkswaterstaat sturen wij aan op een volledige stop op nieuw asfalt. Alleen bestaande wegen verbeteren we wanneer dit de verkeersveiligheid aantoonbaar verhoogt. En niet ten koste gaat van luchtkwaliteit, leefomgeving of natuur.
- 23.** Woonstraten worden beschermd tegen lawaai, uitstoot en onveilig vrachtverkeer. Filters ontwerpen we in overleg met bewoners en mogen noodzakelijke mobiliteit nooit hinderen.

24. Bewoners krijgen structurele zeggenschap bij verkeersingrepen via wijktafels met instemmingsrecht.

E5.**Rechten van dieren**

1. We stoppen met het behandelen van dieren als gebruiksvoorwerp of product.
2. Dierenzorg wordt gratis voor iedereen. We maken een Dierenzorgregeling van de gemeente waarmee elk dier toegang krijgt tot medische zorg. Ongeacht de portemonnee of verblijfsstatus van de eigenaar. Dieren hebben recht op zorg, net als mensen.
3. Subsidies en samenwerkingen van de gemeente met bedrijven of organisaties die dieren uitbuiten stoppen. Zoals commerciële fokkers, dierentuinen en circussen.
4. De gemeente geeft geen vergunningen aan evenementen die dieren inzetten of vasthouden. Zoals roofvogelshows of ponyritjes.
5. Kinderboerderijen richten we opnieuw in tot plekken van zorg, educatie en respect voor dieren. Niet van uitbuiting.
6. Opvang en zorg voor dieren zijn een publieke verantwoordelijkheid, geen liefdadigheid. De gemeente zorgt dat opvangcentra zoals Stichting Zwerfkatten Rijnmond, Vogelklas Karel Schot, De Houtsnip en de Dierenvoedselbank Rijnmond structureel financiële steun krijgen.
7. Dierenartsen werken binnen dit systeem zonder winstoogmerk. Winst op ziekte is onacceptabel, ook bij dieren.
8. De gemeente zorgt voor samenwerkingen tussen dierenartsen, opvangcentra en de Dierenvoedselbank. Zodat niemand wordt uitgesloten van zorg of medicijnen.
9. Er komt een onafhankelijke Dierenombudspersoon met mandaat om misstanden te onderzoeken, wetten en regels te toetsen en meldingen van inwoners te behandelen.
10. De Ombudspersoon krijgt toegang tot dossiers van de gemeente en brengt elk jaar een openbaar rapport uit over de staat van dierenwelzijn in Rotterdam.

E6.

Schone en hernieuwbare energie

- 1.** Energie is een basisrecht. We sluiten niemand af van warmte, warm water, verkoeling of licht.
- 2.** De transitie naar schone en hernieuwbare warmte begint in de buurten waar de nood het hoogst is. Sociale huurwoningen en lage inkomen krijgen voorrang bij isolatie en verduurzamen.
- 3.** Warmtenetten komen onder publieke regie. De gemeente stopt met afhankelijk zijn van commerciële energieleveranciers en investeert in coöperatieve, lokale energie opwekken.
- 4.** Het Energietransitiefonds besturen we democratisch. Bewoners, energiecoöperaties en buurtinitiatieven beslissen mee over investeringen.
- 5.** Nieuwe gebouwen zijn natuurinclusief en energiepositief. Groene daken, regenwateropvang, nestplaatsen en zonne-energie zijn standaard.
- 6.** De transitie naar schone en hernieuwbare energie wordt eerlijk voor arbeiders. De gemeente garandeert banen en inkomen voor mensen die werken in sectoren die verdwijnen door de klimaatcrisis of de energietransitie.
- 7.** De energietransitie maken we vrij van uitbuiting. Materialen als zonnepanelen, batterijen en isolatie komen uit eerlijke, transparante en circulaire ketens. Zonder kinderarbeid, landroof of ecologische schade.
- 8.** Er komen wijkgerichte leer- en werkprogramma's in isolatie, energie, stadslandbouw en circulaire productie. Bewoners, jongeren en arbeiders uit Rotterdam krijgen voorrang, zodat de opbrengst van de klimaattransitie terechtkomt bij de mensen die de lasten het langst hebben gedragen.
- 9.** De transitie naar schone en hernieuwbare energie wordt niet gedreven door aandeelhouders maar door solidariteit, collectief eigendom en betekenisvol werk.

- 11.** De verkoop van levende dieren in winkels en op markten wordt verboden.
- 12.** De gemeente moedigt alleen adoptie van dieren aan via opvangcentra en herplaatsing.
- 13.** Fokken van gezelschapsdieren voor winst ontmoedigen we actief en verbieden we waar mogelijk via de APV (lokale regels van de gemeente).
- 14.** Meeuwen, duiven, ratten, vossen en andere stadsdieren horen bij Rotterdam.
- 15.** De gemeente stapt over op diervriendelijke plaagdierbestrijding: geen vergif en vallen maar preventie, voorlichting en schoon beheer van de leefomgeving.
- 16.** We stoppen met het framen van dieren als ‘overlast’ en bouwen aan beleid van naast elkaar leven.
- 17.** De gemeente legt faunapassages, veilige oversteekplaatsen en nestelplekken aan.
- 18.** Meldingen van verkeersslachtoffers registreren we systematisch en gebruiken we om verbindingen aan te passen.
- 19.** Dieren nemen we standaard op in rampen- en evacuatieplannen van de gemeente.
- 20.** Hulpdiensten en opvangcentra rusten we uit en trainen we om dieren te redden bij brand, overstroming of hitte.
- 21.** We promoten plantaardige horeca, lokale stadslandbouw zonder dierlijke productie en campagnes over de link tussen dierenleed, de klimaatcrisis en koloniale uitbuiting.
- 22.** De strijd tegen de klimaatcrisis is ook een strijd tegen dierenleed.
- 23.** We erkennen de samenhang tussen uitbuiting van dieren, klimaatvervuiling en ongelijkheid.
- 24.**
Dierenrechten, natuurherstel en klimaatrechtvaardigheid ziet de gemeente als één geheel, en handelt daarnaar.

